

Звіт
за результатами громадського обговорення проєкту
постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку
організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення

Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» розроблено Міністерством освіти і науки України відповідно до пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630.

Проєкт акта розроблено з метою удосконалення організації інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти, спрямованого на якісне розроблення індивідуальної програми розвитку учня та надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг (допомоги).

Проєктом акта передбачено:

оновлення та спрощення форми індивідуальної програми розвитку учня (учениці), збільшення строку її розроблення;

оновлення рівнів підтримки учнів з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти;

визначення граничної кількості учнів з особливими освітніми потребами, які потребують четвертого чи п'ятого рівня підтримки, у період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (не більше двох в одному інклюзивному класі);

удосконалення умов забезпечення та механізму надання підтримки під час освітнього процесу учням, які мають поодинокі, незначні труднощі;

надання можливості здійснювати за потреби модифікацію окремих освітніх напрямів освітніх програм для учнів, які мають труднощі легкого ступеня прояву.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Матеріали до проєкту акта було розміщено в розділі «Громадське обговорення» офіційного вебсайту Міністерства освіти і науки України 22.10.2025.

Зауваження та пропозиції до проєкту були надіслані на електронну скриньку (nelia.koretska@mon.gov.ua) та розглядалися до 04.11.2025.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні проєкту

У ході обговорення проєкту акта було отримано зауваження та пропозиції від: педагогічних працівників, практичних психологів закладів загальної середньої освіти, фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів, громадської організації «Об'єднання батьків дітей з розщипиною хребта і гідроцефалією «Сяйво духу», Наталії Компанець - кандидата психологічних наук, старшого наукового співробітника Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, завідувача науково-методичного відділу Центру абілітації і корекції «Сонячна Сова», інших громадян.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення проєкту акта

За результатами громадського обговорення проєкту акта на вебсайті Міністерства освіти і науки України надійшло 11 пропозицій.

5. Інформація про рішення, ухвалені за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проєкту акта робочою групою зазначені пропозиції не були враховані з огляду на те, що вони не впливають на зміст проєкту, не належать до предмета його правового регулювання, врегульовані іншими нормативно-правовими актами або стосуються надання роз'яснень окремих норм.

Пропозиція щодо можливості організації окремого (індивідуалізованого) навчання для учнів з особливими освітніми потребами під час вивчення окремих навчальних предметів (зокрема, української мови, читання, математики) у межах інклюзивного класу.

Пропозицію не враховано, оскільки інклюзивне навчання за своєю суттю передбачає спільне навчання учнів з особливими освітніми потребами разом з іншими учнями в загальноосвітньому середовищі з урахуванням їхніх індивідуальних освітніх потреб шляхом адаптації та/або модифікації освітнього процесу, а не виокремлення окремого (індивідуалізованого) навчання з навчальних предметів у межах інклюзивного класу.

Індивідуалізація навчання учнів з особливими освітніми потребами забезпечується через реалізацію індивідуальної програми розвитку, застосування диференційованих методів і прийомів навчання, підтримку асистента вчителя, а також організацію додаткових корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять, які проводяться поза межами уроків з навчальних предметів.

Запровадження окремого індивідуалізованого навчання з окремих предметів у межах інклюзивного класу суперечило б принципам інклюзивної

освіти та могло б призвести до фактичної сегрегації учнів з особливими освітніми потребами, що не відповідає меті інклюзивного навчання.

Пропозиція на кожного учня в класі з ООП з тяжкими інтелектуальними порушеннями та психічними захворюваннями з III-IV рівнем підтримки ввести окремого асистента на кожного такого учня.

Пропозицію не враховано, оскільки чинним законодавством у сфері освіти передбачено введення посади асистента вчителя в інклюзивному класі, а також можливість залучення асистента дитини (учня) відповідно до визначених потреб дитини, але не встановлено обов'язку забезпечення окремого асистента вчителя для кожного учня з особливими освітніми потребами.

Асистент вчителя здійснює підтримку освітнього процесу в інклюзивному класі для всіх учнів з особливими освітніми потребами, а асистент дитини (учня) надає індивідуальну допомогу конкретній дитині з урахуванням її функціональних потреб у межах, визначених законодавством.

Запровадження окремого асистента вчителя для кожного учня з особливими освітніми потребами з тяжкими інтелектуальними порушеннями та психічними захворюваннями з III-IV рівнем підтримки призвело б до додаткового фінансового навантаження на державний та місцеві бюджети без відповідного нормативного і фінансового забезпечення.

Пропозиції щодо внесення штатних одиниць практичних психологів або корекційних психологів на інклюзивній освіті. Бо психолого-педагогічний супровід дітей з ООП здійснювати без психолога не можливо.

Пропозицію не враховано, оскільки введення посади практичного психолога передбачено Типовими штатними нормативами закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України 06.12.2010 № 1205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 грудня 2010 р. за № 1308/18603.

Відповідно до Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 22 травня 2018 року № 509, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 липня 2018 р. за № 885/32337, практичний психолог закладу та/або установи освіти здійснює: психологічне забезпечення освітнього процесу; психологічний супровід психічного, розумового, соціального і фізичного розвитку здобувачів освіти, в тому числі з особливими освітніми потребами.

Згідно з Примірним положенням про команду психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти практичний психолог входить до складу цієї команди та здійснює психологічний супровід учня з особливими освітніми потребами.

Крім того, у додатку 5 до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затвердженого постановою КМУ від 14 лютого 2017 р. № 88 передбачено можливість залучення практичних психологів для проведення психолого-педагогічних занять на умовах цивільно-правових договорів.

Введення додаткових штатних одиниць практичних психологів призведе до істотного фінансового навантаження на державний бюджет, оскільки потребуватиме виділення додаткових коштів на заробітну плату, соціальні гарантії та організаційне забезпечення таких посад.

Пропозиція щодо внутрішньої неузгодженості в проекті акта, яка стосується фахівців, які надають корекційно-розвиткові послуги.

Пропозицію не враховано, оскільки в проекті акта конкретизовано що корекційно-розвиткові заняття можуть проводитись лише фахівцями, які здобули вищу освіту ступеня/освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, спеціаліста або магістра за спеціальностями “Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)”, “Корекційна освіта (за нозологіями)”, “Дефектологія”.

Інші фахівці відповідно до Переліку фахівців, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні і корекційно-розвиткові заняття (послуги) з особами з особливими освітніми потребами у закладах освіти, затвердженого постановою КМУ від 14 лютого 2017 р. № 88, проводять додаткові психолого-педагогічні заняття з дітьми з особливими освітніми потребами.

Пропозиція щодо роз'яснення стосовно адаптованого розкладу, індивідуального навчального плану, зразків документів про освіту, процедури зміни рівня підтримки командою психолого-педагогічного супроводу, логопедичних послуг, узгодження між індивідуальною програмою розвитку (ІПР) та індивідуальним планом комплексної реабілітації (абілітації) тощо.

Пропозицію не враховано, оскільки нормативно-правовий акт встановлює обов'язкові правові норми та не передбачає надання тлумачень або роз'яснень щодо їх застосування. Роз'яснення будуть надані в інструктивно-методичному листі МОН.

Пропозиція щодо врахування у проекті акта питання безбар'єрності освітнього середовища, зокрема облаштуванню інклюзивних санвузлів у закладах освіти.

Пропозицію не враховано, оскільки пунктом 3 проекту акта вже передбачено що органи державної влади, органи місцевого самоврядування та заклади освіти створюють для учнів з особливими освітніми потребами умови для здобуття освіти на рівні з іншими здобувачами освіти шляхом: створення

безпечного освітнього середовища та умов для безперешкодного доступу до будівель, споруд, приміщень, прилеглої території закладів освіти.

Питання безбар'єрності освітнього середовища врегульовано іншими нормативно-правовими актами, зокрема Державними будівельними нормами (ДБН).

Пропозиція щодо формування цілей та очікуваних результатів дитини з ООП відповідно до сфер розвитку.

Пропозицію не враховано за результатами обговорення робочою групою, оскільки індивідуальна програма розвитку (ІПР) складається педагогічними працівниками, які викладають навчальні предмети, і саме вони визначають цілі та очікувані результати за навчальними предметами.

Пропозиція щодо визначення потреб дитини у психолого-педагогічних або корекційних послугах було б достатньо вказувати про «порушення розвитку певної сфери» або «особливі освітні потреби у ... сфері».

Пропозицію не враховано.

Згідно з додатком 4 до Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 765), визначено категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів), що забезпечує уніфіковане та системне визначення потреб дитини. Таке формулювання узгоджується з впровадженням в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та відповідає вимогам Закону України «Про освіту», що гарантує правову основу для складання індивідуальних програм розвитку та надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг.